

İKİ KÖK KANALLI ALT İKİNCİ KÜÇÜK AZI DİŞLER: İKİ OLGU SUNUMU

MANDIBULAR SECOND PREMOLAR WITH TWO ROOT CANALS: TWO CASE REPORTS

Yrd. Doç. Dr. Şule BAYRAK*

Yrd. Doç. Dr. Emine Şen Tunç*

ÖZET

Alt çene ikinci küçük azı dişlerin kök kanal morfolojisinin ve farklılıklarının bilinmesi bu dişlerin tedavisinde önemlidir. Alt ikinci küçük azı dişlerin genellikle tek kök ve kanala sahip olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte, bu dişler bazen birden fazla kök ve kanala sahip olabilmektedir. Bu olgu raporun amacı, iki kök ve kanallı alt çene ikinci küçük azı dişine sahip iki olguyu sunmak ve endodontik tedavisi sırasında dikkatli klinik ve radyografik incelemenin önemi vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Küçük azı dişler, kök kanalı, alt çene

ABSTRACT

Knowledge of basic root canal morphology of the mandibular second premolar, as well as its variations, is essential in the treatment of this tooth. It is generally well known that the mandibular second premolar teeth have a single root and canal. However, the mandibular second premolar teeth have sometimes more than one canal. The purpose of this case report is to present two cases of mandibular second premolar with two root canals. Also, its aims to emphasize the importance of careful clinical and radiographic examination of mandibular premolar teeth during the endodontic treatment.

Keywords: Premolar teeth, root canal, mandibula.

GİRİŞ

Kök kanal anatomilerinin ve kanal morfolojilerindeki farklılıkların bilinmesi başarılı bir endodontik tedavi için gereklidir.¹ Alt çene küçük azı dişlerin kök kanal anatomisi ve morfolojisi geniş varyasyonlar gösterdiğinden kanalların tam olarak temizlenmesi, şekillendirilmesi ve doldurulması oldukça zordur.²⁻⁴

Genellikle, alt çene küçük azı dişleri, tek kök ve kanala sahiptir.^{5,6} Birden fazla kanal varlığı alt çene ikinci küçük azı dişlerinde, birinci küçük azı dişlerine göre daha nadir gözlenmektedir.⁷

Bu olgu raporunda, küçük azı dişlerin kök kanal morfolojilerindeki farklılıklar nedeniyle endodontik tedavi sırasında dikkatli klinik ve radyografik incelemenin önemi vurgulanmakta ve iki kök kanallı alt ikinci küçük azı dişine sahip iki olgu sunulmaktadır.

OLGU SUNUMU

OLGU 1

Alt çene sağ bölgesinde ağrı şikayeti ile kliniğe başvuran 15 yaşındaki erkek hastanın tıbbi hikayesinde herhangi bir sistemik rahatsızlığının bulunmadığı saptandı. Klinik muayenede sağ alt çene ikinci küçük azı dişinde kırık bir amalgam dolgu tespit edildi. İlgili dişte dikey perküsyonda hassasiyet gözlenirken, yumuşak dokularda herhangi bir şişlik veya fistül gözlenmedi. Radyografik inceleme amacı ile periapikal film alındı ve dişte sekonder çürük tespit edildi. İlgili dişte, apikal üçlü bölgesinde ikiye ayrılan bifurkasyonlu kök ve kanal ile taurodontik yapı gözlemlendi (Resim 1). Gerek hasta hikayesi gerekse radyografide gözlenen periodontal aralıktaki genişleme dikkate alınarak akut pulpitis tanısı konuldu ve kök

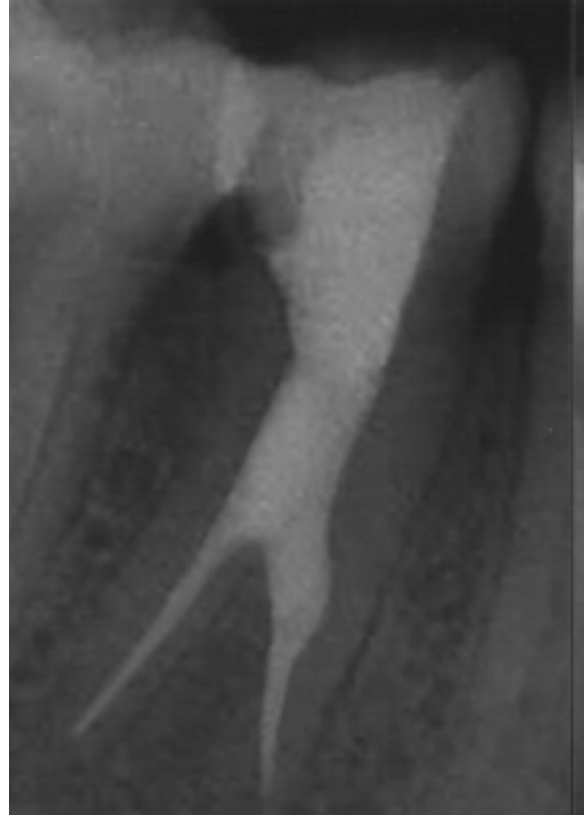
* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı, Samsun

kanal tedavisine başlandı. Lokal anestezi (Ultracaine DS Ampül, Aventis Pharma San. ve Ltd. Şti., İstanbul/TÜRKİYE) altında eski dolgu kaldırılarak endodontik giriş kavitesi açıldı. Radyografide çalışma boyu belirlenerek kanallar K-tipi eğelerle step-back tekniği kullanılarak prepare edildi. Her eğe değişiminde, kanallar %2,5'lik sodyum hipoklorit solüsyonu ile irrigate edildi. Kanallar steril paper point ile kurutulduktan sonra, lateral kondensasyon tekniğiyle, AH plus (Dentsply, De Trey, Konstanz, Germany) ve gutta-perka (Suredent Corporation, Kyeonggi-do, Korea) ile dolduruldu (Resim 2).

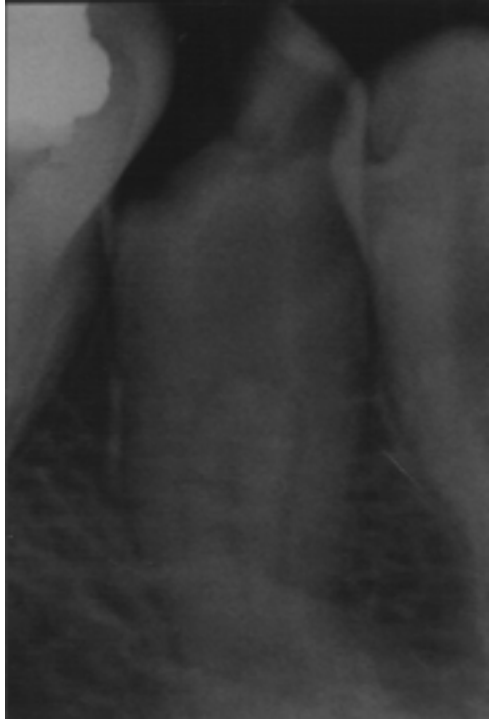
Resim 1. Olgu 1'in başlangıç radyografisi.

Resim 2. Olgu 1'in tedavi sonrası alınan radyografisi.

OLGU 2

14 yaşındaki erkek hasta sağ alt çene azı dişler bölgesindeki spontan ağrı şikayeti ile kliniğimize başvurdu. Herhangi bir sistemik rahatsızlığı bulunmadığı belirlenen hastanın klinik muayenesinde, ilgili bölgede ikinci küçük azı dişinde geniş bir koronal çürük lezyonu tespit edildi. Dişetinde şişlik ve fistül ağzı izlenmedi. Perküsyon ve palpasyonda hassasiyet gözlemlendi. Radyografik muayenede ise, ilgili dişte derin dentin çürüğü ile distal kökün periodontal aralığında genişleme saptandı. Ayrıca, birinci ve ikinci küçük azı dişlerinde, kökün orta üçlü bölgesinde ikiye ayrılan bifurkasyonlu kök kanal yapısı ile taurodontizm benzeri geniş pulpa odaları gözlemlendi (Resim 3). Klinik ve radyografik muayene sonucu akut pulpitis tanısı konan hastaya diğer olguya benzer tedavi işlemleri uygulanarak endodontik tedavi tamamlandı (Resim 4).

Resim 3. Olgu 2'in başlangıç radyografisi.

Resim 4. Olgu 2'in tedavi sonrası alınan radyografisi.

TARTIŞMA

Dişlerin kök kanal morfolojisindeki anatomik farklılıklar hakkında bilgi sahibi olmak endodontik tedavinin başarısında temel adımlardan biridir.^{3,8} Bu nedenle endodontik tedavi öncesi yapılan radyografik incelemelerle kanal sayılarının doğru olarak belirlenmesi büyük öneme sahiptir.⁹

Alt çene küçük azı dişlerin, kanal morfolojilerindeki farklılıkların klinisyenlerin gözünden kaçması nedeniyle tedavisi en zor dişler olduğu bildirilmiştir.¹⁰ Genellikle alt çene ikinci küçük azı dişlerde tek kök ve kanal bulunmaktadır.^{5,6} İki köklü alt çene ikinci küçük azı dişlerin görülme sıklığı %3,1 olarak tespit edilmiştir.¹¹ Kök kanal sayısına bakıldığında ise bu dişlerin %65,7-100'ünün tek kök kanallı^{5,7,12,13}, %1,2-11,7'sinin iki kök kanallı^{14,15}, %0,4'ünün de üç kök kanallı^{3,6} olduğu bildirilmiştir.

İki köklü alt çene küçük azı dişlerinde köklerin anatomik lokalizasyonu genellikle bukkal ve lingual kök şeklindedir. Sunulan olgularda ise, kökler mesial ve distal olmak üzere iki ayrı kök şeklinde oluşmuştur. Bu, köprü yapımı için avantaj olmasına rağmen diş çekimi için dezavantaj oluşturmaktadır.¹ Bu olgularda gözlenen ilave kök oluşumu, pulpa odasının kök apeksine doğru uzayarak genişlemesi ile karakterize bir anomali olan tauorodontizm görüntüsü vermiştir.

İki kök kanalına sahip küçük azı dişlerinde kanallar genellikle kökün apikal üçlüsünde ikiye ayrılmaktadır.¹⁶ İlk olguda kanalın kökün apikal üçlüsünde ikiye ayrıldığı, ikinci olguda ise kökün orta üçlüsünde ikiye ayrıldığı izlenmiştir.

Kök ve kanal morfolojisindeki farklılıkların belirlenmesinde kaliteli periapikal radyografiler ve bunların dikkatli şekilde değerlendirilmesi önemlidir. Periapikal radyografilerde üç boyutlu kök kanal sistemi iki boyutlu olarak gözleendiğinden anatomik farklılıkların gözden kaçabileceği bildirilmiştir.¹⁵ Şüpheli durumlarda radyografik görüntülerin bir büyüteç ya da x3/x5 büyütme göz lupu ile incelenmesi ve farklı açılardan iki radyograf alınması önerilmektedir.^{10,15}

Sonuç olarak bu olgu raporunda sunulan, alt ikinci küçük azı dişlerinin kök kanal anatomilerindeki farklılıklar endodontik tedavi öncesi iyi bir klinik ve radyografik değerlendirmenin önemini ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- 1- Goswami M, Chandra S, Chandra S, Singh S. Mandibular premolar with two roots. J Endod 1997;23:187.
- 2- Kartal N, Yanikoglu F. The incidence of mandibular premolars with more than one root canal in Turkish population. J Marmara Univ Dent Fac 1992;1:203-10.
- 3- ElDeeb ME. Three root canals in mandibular second molars: literature review and a case report. J Endod 1982;8:376-7.
- 4-Iyer VH, Indira R, Ramachandran S, Srinivasan MR. Anatomical variations of mandibular premolars in Chennai population. Indian J Dent Res 2006;17:7-10.
- 5- Vertucci FJ. Root canal morphology of mandibular premolars. J Am Dent Assoc 1978;97:47-50.
- 6-Zillich R, Dowson J. Root canal morphology of mandibular first and second premolars. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 1973;36:738-44.
- 7-Holtzman L. Root canal treatment of mandibular second premolar with four root canals: a case report. Int Endod J 1998;31:364-6.
- 8- Chan K, Yew SC, Chao SY. Mandibular premolar with three root canals-two case reports. Int Endod J 1992;25:261-4.
- 9- Reeh ES. Seven canals in a lower first molar. J Endod 1998;24: 497-9.
- 10- England MC, Hartwell GR, Lance JR. Detection and treatment of multiple canals in mandibular premolars. J Endod 1991;17:174-8.
- 11-Trope M, Elfenbein L, Tronstad L. Mandibular premolars with more than one root canal in different race groups. J Endod 1986;12:343-5.
- 12- Caliskan MK, Pehlivan Y, Sepetcioglu F, Turkun M, Tuncer SS. Root Canal Morphology of Human Permanent Teeth in a Turkish Population. J Endodon 1995;21:200-4.
- 13- Sert S, Şahinkesen G, Tunca YM, Aslanalp V, Altınova M. Türk toplumunda kadın alt ve üst çene sürekli diş kanal şekillerinin şeffaflaştırma yöntemi ile belirlenmesi. Gülhane Tıp Dergisi 2004; 46:93-101.
- 14- Vertucci FJ. Root canal anatomy of the human permanent teeth. Oral Surg 1984;58:589-99.
- 15- Pineda F, Kuttler Y. Mesiodistal and buccolingual roentgenographic investigation of 7275 root

- 16- Parameswaran A, Udayakumar P. Bifid root and root canal in mandibular second premolar and its management--a case report. Fed Oper Dent 1990;1:25-7.

Yazışma Adresi:

Yrd. Doç. Dr. Şule BAYRAK

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi

Pedodonti Anabilim Dalı, Kurupelit/SAMSUN

Tel: 0 362-312 19 19-3020

Fax: 0 362-457 60 32

e-mail: sbayrak@omu.edu.tr

